

A Fővárosi Ítéltábla az Albrechtné dr. Fejes Ibolya ügyvéd által képviselt I - II. rendű felpereseknek, a dr. Horváth Diána jogtanácsos által képviselt alperes ellen, kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Törvényszék 2012. november 13. napján meghozott, 68.P.25.710/2007/62. számú ítélete ellen, a II. rendű felperes részéről 64. sorszám alatt, az alperes részéről 65. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben és akként változtatja meg, hogy az I. rendű felperest megillető kártérítés összegét 22.227.663 (huszonkétmillió-kétszázhuszonhétézer-hatszázhatvanhárom) forintra, ebből 9.600 (kilencezer-hatszáz) forint után 2007. szeptember 1-jétől, 526.200 (ötszázhuszonhatezer-kétszáz) forint után 2008. április 1-jétől, 1.088.200 (egymillió-nyolcvannyolcezer-kétszáz) forint után 2008. május 1-jétől, 20.603.663 (húszmillió-hatszázháromezer-hatszázhatvanhárom) forint után 2009. április 15-től a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatra, valamint 2012. december 1. napjától havonta 325.371 (háromszázhuszonötezer-háromszázhetvenegy) forint járadékra, a II. rendű felperest megillető kártérítés összegét 4.488.474 (négymillió-négyszáznyolcvannyolcezer-négyszázhetvennégy) forintra, ebből 3.000.000 (hárommillió) forint után 2005. szeptember 17-től, 6.837 (hatezer-nyolcszázharminché) forint után 2005. szeptember 20-tól, 8.000 (nyolcezer) forint után 2005. október 1-jétől, 73.020 (hetvenháromezer-húsz) forint után 2006. január 15-től, 985.617 (kilencszáznyolcvanötezer-hatszáztizenhét) forint után 2008. január 11-től, 415.000 (négy-száz-tizenötezer) forint után 2009. július 1-jétől a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatra, valamint 2012. december 1. napjától havonta 5.000 (ötezer) forint járadékra leszállítja.

Az alperest mentesíti az elsőfokú perköltség I. rendű felperes részére történő megfizetésének kötelezettsége alól, és kötelezi az I. rendű felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 300.000 (háromszázezer) forint elsőfokú perköltséget.

A II. rendű felperest mentesíti az elsőfokú perköltség alperes részére történő megfizetésének kötelezettsége alól, míg az alperes által a II. rendű felperesnek

fizetendő elsőfokú perköltség összegét 175.000 (százhetvenötezer) forintra leszállítja.

A II. rendű felperest mentesíti a le nem rótt kereseti illeték és az állam által előlegezett költség viselésének kötelezettsége alól, és kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 303.200 (háromszázháromezer-kétszáz) forint le nem rótt kereseti illetéket, valamint 212.000 (kétszáztizenkétezer) forint állam által előlegezett költséget, míg az állam terhén maradó kereseti illeték összegét 596.800 (ötszázkilencvenhatezer-nyolcszáz) forintra, az állam terhén maradó állam által előlegezett költség összegét 417.322 (négy száz tizenhét ezer-háromszázhuszonkét) forintra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 200.000 (kétszázezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű felperesnek 57.500 (ötvenhétezer-ötszáz) forint másodfokú perköltséget, és térítsen meg az államnak külön felhívásra 566.200 (ötszázhatvanhatezer-kétszáz) forint fellebbezési illetéket, míg a fennmaradó 1.497.900 (egymillió-négy száz kilencvenhét ezer-kilencszáz) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A II. rendű felperes motorkerékpár vezetőjeként, az I. rendű felperes a II. rendű felperes által vezetett motorkerékpár utasaként szenvedett idegen hibás közlekedési balesetet 2005. szeptember 16-án. A balesetben az I. rendű felperes agyzúzódást, agykárosodást, légmellet és bordatörést, a II. rendű felperes bal oldali nyílt orsócsonttörést, bal oldali orsó- és singcsont ízületi ficamát, agyrázkódást, mellkasfali és bal comb zúzódást szenvedte el. Az I. rendű felperes a baleset következtében a munkaképességét teljes mértékben elvesztette, a baleset óta kómában van, magatehetetlen, állandó felügyeletre, ápolásra és gondozásra, szondán keresztül történő táplálásra szorul. Ápolását és gondozását otthonában az édesanyja látja el, testvére és a II. rendű felperes segítségével. Az I. rendű felperest az állapota miatt a bíróság jogerős ítélettel cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezte. A II. rendű felperes kartörése maradvánnyal gyógyult, bal karjának mozgásképessége és teherbírása csökkent. Ez a II. rendű felperes munkaképességét 20 % mértékben csökkenti. A balesetet okozó gépjármű üzemben tartója az alperesnél rendelkezett kötelező gépjármű felelősségbiztosítással. A balesetet okozó gépjármű vezetőjét a bíróság jogerős ítéletével bűnösnek mondta ki közúti baleset gondatlan okozásának vétségében. Az

alperes az I. rendű felperes kárait részben megtérítette, és 2006 decembere óta gyógyszerköltség címén havonta 5.000 forint, ápolás- gondozás címén havonta 65.000 forint járadékot folyósít az I. rendű felperesnek.

A felperesek a balesettel okozati összefüggésben keletkezett káraik megtérítése iránt terjesztettek elő keresetet. Az I. rendű felperes dologi kár címén 36.000 forint, látogatás költsége címén 1.825.909 forint, élelemfeljavítás költsége címén 2005. szeptember 17-től havonta 30.000 forint járadék, kórházi és otthoni kényszervásárlások címén 302.944 forint és 2010. február 1-jétől havonta 7.000 forint járadék, gyógyszerköltség címén 812.843 forint és 2010. október 1-jétől havonta 18.000 forint járadék, gyógyászati segédeszközök költsége címén 2.219.178 forint, ápolás és gondozás költsége címén 936.494 forint és 2006. december 18-tól havonta 196.500 forint járadék, közlekedési többletköltség címén 526.200 forint, rehabilitációs kezelések költsége címén 3.452.955 forint és 2011. január 1. napjától havonta 44.872 forint járadék, keresetveszteség címén 9.128.820 forint és 2012. január 1-jétől havonta 135.235 forint járadék, kiesett háztartási munka címén 2005. szeptember 17-től havonta 10.000 forint járadék, vizitdíj címén 9.600 forint, az I. rendű felperes megfelelő ápolását, gondozását és ellátását lehetővé tévő lakás vételára és átalakításának költsége címén 13.252.695 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A II. rendű felperes követelése 6.837 forint látogatási költség, 18.000 forint gondozási költség, 2006. január 1-jétől havonta 25.000 forint közlekedési többletköltség, 789.912 forint, valamint 2012. január 1-jétől havonta 10.519 forint keresetveszteség, 985.617 forint mentőautó vásárlásával és üzemeltetésével felmerült költség és 4.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére terjedt ki. A felperesek igényt tartottak a kártérítés után járó törvényes mértékű késedelmi kamatok és a perrel felmerült költségeik megfizetésére is.

Az alperes az ellenkérelmében elismerte a helytállási és teljesítési kötelezettségének a fennállását, tételesen és részletesen vitatta azonban az egyes károk bekövetkezését, összegét és okozati összefüggését a felpereseket ért baleset bekövetkezésével. Kártérítési felelősségének mérséklése érdekében hivatkozott arra, hogy a felperesek megszegték a kárelhárítási és kárenyhítési kötelezettségüket.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 33.153.222 forintot, ebből 1.825.909 forint után 2008. április 1-jétől, 302.944 forint után 2008. január 1-jétől, 812.843 forint után 2008. május 1-jétől, 2.219.160 forint után 2008. május 1-jétől, 1.540.000 forint után 2006. november 18-tól, 280.000 forint után 2006. augusztus 25-től, 526.200 forint után 2008. április 1-jétől, 3.255.555 forint után 2008. április 1-jétől, 9.128.316 forint után 2009. január 15-től, 9.600 forint után 2007. szeptember 1-jétől a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatot és 2012. december 1-jétől havonta 431.607 forint járadékot. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 11.602.641 forintot, ebből 1.890.000 forint után 2010. április 1-jétől, 413.000 forint után 2010. június 1-jétől, 468.000 forint után 2011. október 1-

jétől, 6.312.000 forint után 2011. január 1-jétől, 1.032.056 forint után 2012. január 1-jétől, 1.487.585 forint után 2012. május 1-jétől a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatot, valamint 1.533.582 forint perköltséget.

Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű felperesnek 5.073.474 forintot, ebből 6.837 forint után 2005. szeptember 20-tól, 8.000 forint után 2005. október 1-jétől, 73.020 forint után 2006. január 15-től, 985.617 forint után 2008. január 11-től, 4.000.000 forint után 2005. szeptember 17-től a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatot, valamint 2012. december 1-jétől havonta 25.000 forint járadékot. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű felperesnek 2.075.000 forintot és ezen összeg után 2009. június 1-jétől a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatot, valamint 341.169 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a II. rendű felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 24.435 forint perköltséget, továbbá térítsen meg az államnak felhívásra 62.932 forint állam által előlegezett költséget és 90.000 forint illetéket. Megállapította, hogy a meg nem fizetett 566.390 forint állam által előlegezett költséget és 810.000 forint illetéket az állam viseli.

Ítéletének indokolásában úgy foglalt állást, hogy az alperes a Ptk. 346. § (1) bekezdése, 339. § (1) bekezdése, 559. §-a, 355. § (1) és (4) bekezdése, valamint a 190/2004. (VI. 8.) Korm. rendelet alapján köteles megtéríteni a felperesek kárait. Az I. rendű felperes dologi kárigényét a bizonyítottság hiánya miatt megalapozatlannak ítélte meg. Az I. rendű felperes kórházi látogatásának gyakoriságát indokoltnak ítélte meg mind az I. rendű felperes édesanyja, mind egyéb hozzátartozói részéről. A látogatással felmerült költségek összegét 1.825.909 forint erejéig találta megalapozottnak. Álláspontja szerint az I. rendű felperes táplálása körében napi 150 forint többletköltség mutatható ki. Ennek havonkénti összegét 45.000 forintban határozta meg, és havonta 30.000 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest. A perben beszerezett orvosszakértői vélemény és a kihallgatott tanúk vallomása alapján arra a következtetésre jutott, hogy az I. rendű felperes tisztálkodására, ruházatának és ágyneműjének tisztítására, pizsamával és pólókkal való ellátására fordított költség 302.944 forint volt és 2008. január 1-jétől eléri havonta a 7.000 forintot. Az I. rendű felperes indokolt gyógyszer szükségletét az orvosi szakvélemény alapján állapította meg, a gyógyszerek költségének összegét pedig a csatolt számlák alapján 812.843 forintban és 2010. október 1-jétől havonta 18.000 forintban határozta meg. A gyógyászati segédeszközök beszerzését a szakvélemény alapján ítélte indokoltnak. Gyógyászati segédeszközök költsége címén számlákkal igazolt 2.219.178 forint megfizetésére kötelezte az alperest. Az alperes érvelésével szemben indokoltnak találta azt, hogy az I. rendű felperest az édesanyja ápolja az otthonában, és az ápolást nem erre szakosodott intézmény látja el. Az ápolás és gondozás költségét 1.820.000 forintban és 2006. december 18-tól a minimálbér háromszoros összegében, havonta 196.500 forintban határozta meg arra figyelemmel, hogy az I. rendű felperes napi 24 órás ápolást, gondozást és felügyeletet igényel. Az orvosszakértői vélemény alapján elfogadta az I. rendű felperes különböző kezelésekre történő szállításának indokoltságát, a számlák alapján pedig annak 526.200 forint összegét is. A rehabilitációs költségekkel

kapcsolatban rámutatott, hogy az orvosi szakvélemény nem támasztotta alá az oxigénkezelések indokoltságát, igazolta azonban az I. rendű felperes által igénybe vett egyéb kezelések okszerűségét. Az indokoltan igénybe vett kezelések költségének összegét a csatolt számlák alapján 3.255.555 forintban határozta meg, és ezen a címen 2011. január 1. napjától havonta 44.872 forint járadék megfizetésére is kötelezte az alperest. Tényként állapította meg, hogy az I. rendű felperes a baleset előtt pénzügyi-számviteli ügyintézői és humán-controlling ügyintézői képesítést szerzett, amely képesítések közül az utóbbi felsőfokú szakképzettségnek minősül. Kifejtette, hogy az I. rendű felperes a munkaképességének teljes elvesztése miatt egyáltalán nem képes jövedelemszerző tevékenységre, ezért elesett a szakképzettségének megfelelő munkabértől. Álláspontja szerint az I. rendű felperest a Ptk. 356. § (1) bekezdése alapján jövedelem pótló járadék illeti meg. A járadék összegét havonta a legalább középfokú iskolai végzettséggel rendelkezők garantált bérminimumával egyező összegben, 135.235 forintban állapította meg. A kiesett háztartási munka ellenértékének megtérítése iránti kereseti kérelmet a követelés bizonyíthatatlansága miatt utasította el. A 9.600 forint vizitdíj költség megfizetésére az alperes elismerése alapján kötelezte az alperest. Az I. rendű felperes állapotára, ápolási- és gondozási szükségletére tekintettel megalapozottnak ítélte meg az I. rendű felperesnek azt az igényét, hogy az ápolási- és gondozási szükségleteinek megfelelő tulajdonságú lakása legyen. A csatolt okirati bizonyítékok alapján a megfelelő lakóhely megszerzésének és az I. rendű felperes igényeihez igazodó átalakításának költségét elfogadta 13.252.695 forintban, és ennek megfizetésére kötelezte az alperest.

A II. rendű felperes 6.837 forint látogatási költség megtérítése iránti követelését alaposnak találta. 8.000 forint gondozási költséget az alperes elismerése alapján ítél meg a II. rendű felperesnek. A tanúvallomások és a csatolt okiratok alapján bizonyítottanak fogadta el, hogy a II. rendű felperesnek havonta 25.000 forint többletköltsége keletkezett az I. rendű felperes szállítása folytán. Az alperest elismerés alapján kötelezte 73.020 forint keresetvesztés megfizetésére. A II. rendű felperes ezt meghaladó keresetvesztés megtérítése iránti keresetét azért utasította el, mert a II. rendű felperes baleset utáni keresete meghaladta a baleset előtti keresetét. Kifejtette, hogy a II. rendű felperes munkavégzése során kifejtett erőmegfeszítés a nem vagyoni károk körében értékelhető. Az alperes védekezésének hiánya miatt ítélte alaposnak a mentőautó beszerzésével és üzemeltetésével felmerült 985.617 forint költség megtérítése iránti követelést. A II. rendű felperes nem vagyoni káraként értékelte a II. rendű felperes 20 % mértékű munkaképesség csökkenését, bal karjának maradandó mozgáskorlátozottságát, a bal kar terhelhetőségének csökkenését, valamint az I. rendű felperessel tervezett közös családalapítás megghiúsulását. A nem vagyoni kártérítés összegének megállapítása során a mérlegelés körébe vonta, hogy a II. rendű felperes fiatal korában szenvedett el egész hátralévő életére kiható hátrányokat. Úgy foglalt állást, hogy a II. rendű felperes nem vagyoni kárainak kiküszöböléséhez 4.000.000 forint kártérítés indokolt és szükséges.

Az ítélet ellen a II. rendű felperes és az alperes terjesztett elő fellebbezést.

A II. rendű felperes fellebbezési kérelme arra irányult, hogy a másodfokú bíróság mentesítse őt az állam által előlegezett költség és az eljárási illeték megfizetése alól. Hivatkozott arra, hogy az eljárás a keresetlevél benyújtásakor korábban hatályos 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés h) pontja értelmében a felek jövedelmi és vagyoni viszonyaira tekintet nélkül költségmentes. Rámutatott, hogy a költségmentesség a Pp. 84. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján kiterjed az eljárási illetékre és a szakértői díjként felmerült költségekre, ezért a II. rendű felperes nem kötelezhető azok viselésére.

Az alperes fellebbezése az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatására, marasztalásának mérséklésére és a felperesek másodfokú perköltségben marasztalására irányult. Az I. rendű felperes látogatási költség megfizetése iránti keresetét elutasítani kérte. Álláspontja szerint az I. rendű felperes kezelése, és emiatt látogatása is indokolatlan volt a ...-i Rehabilitációs Intézetben és az Országos Pszichiátriai és Neurológiai Intézetben. Hivatkozott arra, hogy az ezekben az intézményekben végzett kezelés hatékonysága orvosilag nem igazolt, ezért az elsőfokú bíróság okszerűtlen mérlegelés alapján kötelezte az alperest a látogatási költség megfizetésére. Fenntartotta azt a korábbi álláspontját, ami szerint a látogatási költség címén az I. rendű felperes csak az édesanyja látogatásaival felmerült költségekre tarthat igényt. Sérelmezte, hogy a ...-i Kórház Egészségügyi Szolgáltató Kft.-nél történt látogatási költségeknél 3.360 forint alperesi teljesítést az elsőfokú bíróság nem számolt el.

Rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság tévesen számította ki az élelemfeljavítás költségét, mert a napi 150 forint költség havi összege 4.650 forint, amelyre kérte a járadék leszállítását. Kifejtette, hogy az I. rendű felperes ruházzkodási szükségletei nem kizárólag a balesettel állnak okozati összefüggésben, ezért e költségek megtérítése iránti keresetet szintén elutasítani kérte. Okfejtése szerint az I. rendű felperes kárai mérsékelhetők lettek volna, illetve mérsékelhetők lennének, ha az I. rendű felperes ápolása nem az otthonában, hanem kómában lévő betegek gondozására szakosodott intézményben történne. Álláspontja szerint az intézményi elhelyezés elmulasztásával az I. rendű felperes megszegte a Ptk. 340. § (1) bekezdésében előírt kárenyhítési kötelezettségét. Hivatkozott arra, hogy az orvosi szakvélemény nem igazolta a Béres csepp alkalmazása és a baleset bekövetkezése közötti okozati összefüggést. Ebből az okból a gyógyszerköltség megtérítése iránti keresetet elsődlegesen elutasítani kérte, másodlagosan pedig a gyógyszerköltség összegének havonta 5.000 forintra való mérséklését indítványozta. A gyógyászati segédeszközök költségével kapcsolatban utalt a kárenyhítési kötelezettség elmulasztására. Előadta, hogy a felső- és az alsó végtag tornáztató készüléket a szakvélemény nem sorolta az indokoltan beszerzett eszközök közé. Elsődlegesen a gyógyászati segédeszköz költségének megfizetése iránti kereset elutasítását, másodlagosan marasztalásának 881.866 forintra való leszállítását kérte. Hivatkozott arra, hogy a szakvélemény szerint az I. rendű felperes kórházi tartózkodása alatt az ápolása és gondozása térítésmentesen megoldott volt, ezért erre az időre elsődlegesen az ápolási és gondozási költség

elutasítását, másodlagosan 290.000 forintra történő leszállítását kérte. Az ápolás és gondozás költsége vonatkozásában is utalt a kárenyhítési kötelezettség megszegésére. Kiemelte, hogy ápolás és gondozás címén havonta 65.000 forint járadékot folyósít. Rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság által megítélt ápolási költség több mint kétszerese az egészségügyben foglalkoztatottak átlagos nettó bérének. Mindezek miatt elsődlegesen az otthoni ápolási költség megtérítése iránti kereset elutasítását, másodlagosan marasztalásának havi 65.000 forint járadékra való csökkentését kérte. A közlekedési többletköltség megfizetése iránti keresetet abból az okból kérte elutasítani, hogy az Eü. törvény 17. § (1) bekezdése értelmében az I. rendű felperes társadalombiztosítási ellátásként térítésmentesen volt jogosult betegszállítás igénybevételére. Kifejtette, hogy a hiperbar oxigénterápia és az RTMS kezelések költségének megtérítésére azért nem kötelezhető, mert e kezelések hatékonysága és eredményessége nem bizonyított. Rámutatott, hogy a gyógytorna és a masszázs szintén térítésmentesen igénybe vehető a társadalombiztosítás keretében. Ezért e költségek vonatkozásában is elsődlegesen a kereset elutasítására, másodlagosan marasztalásának havonta 8.000 forintra való mérséklésére tett indítványt. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság a keresetvesztés számításánál az I. rendű felperes támogatásainak nettó összegét vonta le az I. rendű felperes várhatóan elérhető keresetéből, azt nem növelte meg a személyi jövedelemadó mértékével. Emiatt a keresetvesztés összegét 9.743.040 forintra, a jövedelempótló járadék összegét havonta 119.849 forintra kérte leszállítani. Az új lakás vásárlásának és átalakításának költségével kapcsolatban azzal érvelt, hogy e költségek megszerzésével az I. rendű felperes káron szerezne, gazdagodna a baleset előtti helyzethez képest. Hivatkozott arra, hogy e költségek még nem merültek fel kárként. Ennek a költségnek a vonatkozásában is utalt a kárenyhítési kötelezettség elmulasztására. Hivatkozott arra is, hogy az I. rendű felperes megfelelő ellátását biztosító ingatlan lényegesen alacsonyabb összegért is megszerezhető. Mindezek alapján elsődlegesen a lakás vételárának és átalakítási költségének megtérítése iránti kereset elutasítását, másodlagosan marasztalásának 3.000.000 forintra való mérséklését indítványozta. Álláspontja szerint a II. rendű felperes látogatásával felmerült költségeket peren kívül megtérítette. A II. rendű felperes közlekedési többletköltség megtérítése iránti keresetét azért kérte elutasítani, mert a II. rendű felperes a közlekedésében nem akadályozott, a más javát szolgáló tevékenységével kapcsolatos költségeit pedig nem háríthatja át. Másodlagos fellebbezési kérelme a közlekedési többletköltség havonta 5.000 forintra történő csökkentésére irányult. Okfejtése szerint a mentőautó vásárlása és üzemeltetése kifejezetten az I. rendű felperes igényeit szolgálja, ezért az ezzel felmerült költséget a II. rendű felperes nem jogosult érvényesíteni. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság által a II. rendű felperesnek megítélt 4.000.000 forint nem vagyoni kártérítés eltűzött. Álláspontja szerint a II. rendű felperes nem vagyoni kárait megtérítette, a II. rendű felperes legfeljebb további 1.000.000 forintra tarthat igényt.

A peres felek a fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet ellenérdekű fél fellebbezésével támadott rendelkezéseinek helybenhagyását indítványozták.

Sem a felperesek, sem az alperes fellebbezése nem támadta az elsőfokú bíróság ítéletének az alperest az I. rendű felperes részére 10.045.590 forint tőke és kamatai, valamint havonta 124.499 forint járadék megfizetésére kötelező rendelkezését, az alperest a II. rendű felperes részére 1.081.020 forint tőke és kamatai megfizetésére kötelező, valamint a keresetet elutasító rendelkezését. Ezek a rendelkezések fellebbezés hiányában a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján első fokon jogerőre emelkedtek. Emiatt a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének kizárólag a fellebbezésekkel támadott marasztaló, illetve a II. rendű felperest kereseti illeték és állam által előlegezett költség viselésére kötelező rendelkezéseit vizsgálta felül.

A II. rendű felperes fellebbezése teljes mértékben, az alperes fellebbezése részben megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a tényállásból levont következtetéseivel, érdemi döntésével és a döntés ítéletben kifejtett indokaival azonban a Fővárosi Ítéltábla csak részben, az alábbi kiegészítésekkel, illetve pontosításokkal értett egyet.

Az I. rendű felperes követelése

Az I. rendű felperes kárenyhítési kötelezettsége:

Az alperes elismerte a helytállási és teljesítési kötelezettségének fennállását a felperesekkel szemben, az I. rendű felperessel szemben fennálló kártérítési kötelezettségének enyhítése érdekében azonban arra hivatkozott, hogy az I. rendű felperes megszegte a kárelhárítási és kárenyhítési kötelezettségét.

A Ptk. 340. § (1) bekezdése szerint a károsult a kár elhárítása, illetőleg csökkentése érdekében úgy köteles eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét, amely abból származott, hogy a károsult e kötelezettségének nem tett eleget. Ennek a törvényi rendelkezésnek az alapján a kárelhárítási és kárenyhítési kötelezettség elmulasztása annak a károsultnak a terhére értékelhető, aki e kötelezettségek teljesítése érdekében nem úgy jár el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, ezáltal mulasztása neki felróható.

A Ptk. 347. § (1) bekezdése kimondja, hogy akinek a belátási képessége hiányzik vagy fogyatékos, felelősségre nem vonható. Attól, akinek a belátási képessége hiányzik vagy fogyatékos nem várható el, hogy úgy járjon el, ahogy az az adott helyzetben általában - a teljes belátási képességgel rendelkező emberektől - elvárható. Ezért a Ptk. 347. § (1) bekezdése az ilyen embereket vétőképtelennek nyilvánítja azáltal, hogy kizárja a felelősségre vonásuk lehetőségét.

A károsult vétőképségének hiányában a károsult magatartása nem lehet felróható, emiatt fogalmilag kizárt a kárelhárítási és kárenyhítési kötelezettség megszegésének az értékelése a vétőképtelen károsult terhére. Az I. rendű felperest a bíróság jogerős ítéletével cselekvőképeséget kizáró gondnokság alá helyezte. A

Ptk. 15. § (4) bekezdése értelmében cselekvőképességet kizáró gondnokság alá a bíróság azt a nagykorú személyt helyezi, akinek ügyei viteléhez szükséges belátási képessége - pszichés állapota vagy szellemi fogyatkozása miatt - tartósan teljes mértékben hiányzik. Az I. rendű felperes belátási képessége tartósan és teljes mértékben hiányzik, ezért az I. rendű felperes vétőképtelen. Ennek a következménye pedig az, hogy az I. rendű felperes magatartása nem lehet felróható, ezért az I. rendű felperes terhére nem állapítható meg a Ptk. 340. § (1) bekezdésében előírt kárelhárítási és kárenyhítési kötelezettség vétkes megszegése. Mindezek miatt az alperes az I. rendű felperessel szemben nem hivatkozhat eredményesen a kárelhárítási és kárenyhítési kötelezettség megszegésére; a kárelhárítási és kárenyhítési kötelezettség megszegése nem alapozhatja meg az alperes kártérítési kötelezettségének enyhítését.

Látogatással felmerült költségek:

A Ptk. 355. § (4) bekezdése szerint kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

Az I. rendű felperes látogatásával felmerült költségeket nem az I. rendű felperes viselte, ezek a kiadások nem az I. rendű felperes vagyonát csökkentették, ezért ezeknek a költségeknek a viselése nem az I. rendű felperesnek okozott kárt.

Az alperes az I. rendű felperes által érvényesíthető igényként elismerte azokat a költségeket, amelyek az I. rendű felperes édesanyjának a látogatásai folytán merültek fel, és azokat az általa elismert összeg erejéig meg is térítette. Azt, hogy az édesanyjának a látogatásokkal kapcsolatban az alperes által elismert és megtérített összeget meghaladó költsége merült fel, az I. rendű felperes a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján őt terhelő kötelezettség ellenére nem tudta bizonyítani. A bizonyítatlanságot a perben a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján az I. rendű felperes terhére kellett értékelni.

Mindezekre figyelemmel az ítéltábla megalapozottnak találta az alperes látogatási költség iránti kereset elutasítása iránti fellebbezési kérelmét.

Élelemfeljavítás költsége:

Az alperes a fellebbezésében megalapozottan hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság ítélete számítási hibát tartalmaz az élelemfeljavítás költsége tekintetében. Az elsőfokú bíróság - ítéletének indokolása szerint - az I. rendű felperes élelemfeljavítás költsége iránti keresetét naponta 150 forint erejéig ítélte megalapozottnak. Ennek egyhavi összege azonban nem 45.000, hanem 4.650 forint. Az I. rendű felperest ezen a jogcímen 2005. szeptember 17-től 2012. november 30-ig $86,5 \times 4.650$, összesen 402.225 forint illeti meg.

Ennek alapján az ítéltábla az élelemfeljavítás címén az alperest terhelő összeget 402.225 forintra és 2012. december 1-jétől havonta 4.650 forintra szállította le.

Kórházi és otthoni kényszervásárlások költsége:

Az alperes a fellebbezésében helytállóan hivatkozott arra, hogy az I. rendű felperesnek akkor is merülne fel költsége ruházkodással, mosással és tisztálkodással kapcsolatban, ha a baleset nem következett volna be.

Az ítéltábla azonban a Pp. 163. § (3) bekezdése alapján bizonyításra nem szoruló, köztudomású tényként fogadta el azt, hogy az I. rendű felperest az állapota miatt többször kell mosdatni, mint ahány alkalommal egészségesen tisztálkodna, az ágyneműjét és a ruháit is gyakrabban kell mosni, mint amilyen gyakorisággal arra egészséges állapotában kerülne sor.

Az I. rendű felperes mosdatása, ágyneműjének és ruháinak gyakoribb mosása nyilvánvalóan nagyobb mennyiségű tisztálkodó-, mosó- és öblítőszer, víz és villamosenergia felhasználásával, ennek következtében magasabb költséggel jár, mint amennyire az I. rendű felperes egészséges állapotában lenne szükség. Az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy ez a többletköltség 2010. február 1-jétől bizonyosan eléri havonta a 7.000 forintot.

Az I. rendű felperes a 2005. szeptember 17-től 2010. január 31-ig terjedő időszakra 302.944 forint költség felmerülését számlával igazolta. A 2010. február 1-jétől 2012. november 30-ig terjedő időre az I. rendű felperest 34 X 7.000, összesen 238.000 forint, 2012. december 1-jétől havonta 7.000 forint járadék illeti meg.

Gyógyszerszolgáltatás:

Az I. rendű felperes a 2005. szeptember 17-től 2010. szeptember 30-ig terjedő időre orvosi szakvéleménnyel és számlákkal 812.842 forint indokolt gyógyszerköltség felmerülését bizonyította.

A szakértő a tárgyaláson a Béres csepp alkalmazását valóban nem tartotta indokoltnak, de rögzítette azt is, hogy alkalmazását a kezelőorvos rendelte el. Emellett a szakértő indokoltnak találta kúraszerűen a Proenzi 3 (4.600 forint) alkalmazását is, és az általa meghatározott összeg az extra Tena pelenka árát sem tartalmazza. Erre figyelemmel a szakvélemény és a számlák alapján az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg 2010. október 1-jétől havonta 18.000 forintban az I. rendű felperes indokolt gyógyszerköltségét.

Ennek alapján az I. rendű felperes 812.843 forintra, valamint 2010. október 1-jétől 2012. november 30-ig 26 X 18.000, összesen 812.843 + 468.000 = 1.280.843 forintra tarthat igényt. Ebből az alperes teljesített 2006. december 1-jétől 2012. november 30-ig 72 X 5.000, összesen 360.000 forintot. Erre figyelemmel a felperest 1.280.843 - 360.000 = 920.843 forint és 2012. december 1-jétől havonta 18.000 forint járadék illeti meg.

Gyógyászati segédeszközök költsége:

Az I. rendű felperes számlákkal bizonyította a keresetlevélben felsorolt gyógyászati segédeszközök beszerzését és a beszerzésükkel felmerült költségek összegét.

A perben beszerzett orvosszakértői vélemény nem támasztotta alá a 797.610 forintért vásárolt alsó végtag mozgató és a 333.350 forintért vásárolt felső végtag mozgató beszerzésének indokoltságát, ezen eszközök megvásárlása és az I. rendű felperest ért baleset bekövetkezése közötti okozati összefüggést.

Az alperes biztosítottjának felróható magatartása és a költségek felmerülése közötti okozati összefüggés hiányában az alperes nem volt kötelezhető e költségek kárként való megtérítésére. Mindezek miatt az ítéltábla az alperes marasztalását e két eszköz beszerzésének költségével, 1.130.960 forinttal 1.088.200 forintra csökkentette.

Ápolás és gondozás költsége:

A perben beszerzett orvosszakértői vélemény igazolta, hogy az I. rendű felperes állandó felügyeletre, intenzív ápolásra és gondozásra szorul. Az I. rendű felperes tanúvallomásokkal bizonyította, hogy édesanyja az alatt az idő alatt is ápolta és gondozta, amíg kórházban tartózkodott, a kórházból való elbocsátása óta pedig ápolását és gondozását kizárólag az édesanyja látja el a II. rendű felperes és az I. rendű felperes testvérének a segítségével.

Az ítéltábla álláspontja szerint az I. rendű felperes állapotára, ápolási és gondozási szükségletére figyelemmel indokolt és okszerű volt az, hogy az édesanyja a kórházban is ápolta és gondozta az I. rendű felperest, és ezzel kiegészítette a kórházi szakápolók tevékenységét.

A balesetben megsérült személyek hozzátartozóitól nem várható el az, hogy sérült rokonukat ellenszolgáltatás nélkül ápolják és gondozzák, és ilyen módon mérsékeljék a kárért felelős személy kártérítési kötelezettségét. Ezért a hozzátartozó ápolási és gondozási tevékenységének ellenértékét a kárért felelős személy köteles megtéríteni.

Egyetértett az ítéltábla az elsőfokú bírósággal abban, hogy az ápolási és gondozási tevékenység ellenértéke az I. rendű felperes kórházban tartózkodásának idejére havonta 20.000 forintban határozható meg. Ennek alapján a 2005. szeptember 17-től 2006. augusztus 11-ig, valamint a 2006. augusztus 25-től 2006. december 18-ig terjedő időre, 15 hónapra 15 X 20.000 forint, összesen 300.000 forint jár az I. rendű felperesnek.

Ezen kívül a 2006. augusztus 12-től 2006. augusztus 25-ig terjedő időre az I. rendű felperes 280.000 forint ápolási költség felmerülését számlával igazolta.

Az I. rendű felperes napi 24 órás, megszakítás nélküli folyamatos ápolását, gondozását és felügyeletét egy ember nyilvánvalóan képtelen ellátni, mert a

gondozónak is szüksége van megfelelő, legkevesebb napi 8 óra pihenésre. Ezen kívül az I. rendű felperes ápolásának, gondozásának és felügyeletének intenzitása a különböző napszakokban nem egyenletes, hanem eltérő; a tevékenység bizonyos időszakokban nagyobb, más időszakokban kevesebb aktivitást, erő kifejtést igényel. Ezekre a körülményekre figyelemmel az ítélőtábla az I. rendű felperes otthoni ápolásának, gondozásának és felügyeletének ellenértékét a minimálbér kétszeres összegében, havonta 131.000 forintban határozta meg.

Ennek alapján az I. rendű felperes a 2006. december 19-től 2012. november 30-ig terjedő időszakra $71,5 \times 131.000$, összesen 9.366.500 forintra jogosult. Ebből az alperes teljesített $71,5 \times 65.000$, összesen 4.647.500 forintot, így az I. rendű felperest további 4.719.000 forint illeti meg.

Az I. rendű felperes megalapozott követelése így $300.000 + 280.000 + 4.719.000$, összesen 5.299.000 forint, és havonta 2012. december 1-jétől havonta 131.000 forint járadék.

Közlekedési többletköltség:

Az I. rendű felperes a balesetet követően a különböző kezelésekre való szállításának az indokoltságát orvosszakértői véleménnyel, a szállításával felmerült költségek összegét számlákkal bizonyította. Megalapozatlanul hivatkozott az alperes arra, hogy az I. rendű felperes szállítása a társadalombiztosítás által finanszírozott, az orvosszakértő nyilatkozata szerint a ...-ba történő szállítása a TB-ellátás keretében nem megoldható. A ...-i szállítás annak ellenére indokolt, hogy a másodfokú bíróság a rTMS kezelés indokoltságát nem állapította meg, mert az I. rendű felperes e kezelés mellett olyan komplex kezelést (gyógytorna, fizioterápia, masszázs) kap, amely mellett nála kisebb állapotjavulás következett be. Ennek alapján az I. rendű felperes 526.200 forint közlekedési többletköltség megfizetése iránti követelését az ítélőtábla is mind jogalapjában, mind összegében megalapozottnak találta.

Rehabilitációs célú kezelések költsége:

A keresetlevélben felsorolt rehabilitációs célú kezelések közül az orvosi szakvélemény nem igazolta a hiperbar oxigénterápia és az rTMS mágnesterápia indokoltságát, alátámasztotta viszont a többi kezelés okszerűségét.

A hiperbar oxigénterápia kezeléseinek költségeit már az elsőfokú bíróság sem találta megalapozottnak. A szakvélemény alapján az ítélőtábla nem látta megállapíthatónak az okozati összefüggés fennállását az I. rendű felperest ért baleset bekövetkezése és az rTMS mágnesterápia igénybe vétele között, és az okozati összefüggés hiánya miatt a keresetet az rTMS terápiával felmerült költségek tekintetében is megalapozatlannak ítélte meg.

Mindezek alapján az ítéltábla az I. rendű felperesnek járó, 2010. december 31-ig felmerült rehabilitációs költség összegét az rTMS kezelések költségének összegével, 590.000 forinttal 2.665.555 forintra mérsékelte.

A csatolt számlák alapján az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az I. rendű felperes 2011. január 1-jétől havonta 44.872 forint járadékra tarthat igényt. A 2011. január 1-jétől 2012. november 30-ig esedékessé vált járadék összege 23×44.872 , összesen 1.032.056 forint, míg az alperes rehabilitációs kezelések költsége címén 2012. december 1-jétől havonta 44.872 forintot köteles megfizetni az I. rendű felperesnek.

Keresetveszteség:

Az alperes a fellebbezésében a 2005. október 1-jétől 2012. november 30-ig terjedő időre 9.743.040 forint, 2012. december 1-jétől havonta 119.849 forint erejéig elismerte az I. rendű felperes keresetveszteség megtérítése iránti követelését.

Az alperes által elismert összeget meghaladó kereset elvesztését az I. rendű felperes a Pp. 164. § (1) bekezdésében foglaltak ellenére nem tudott bizonyítani. A bizonyítatlanságot ebben az esetben is az I. rendű felperes terhére kellett értékelni a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján.

Erre figyelemmel az ítéltábla az I. rendű felperes keresetveszteség iránti követelését az alperes által elismert 9.743.040 forint, valamint 2012. december 1-jétől havonta 119.849 forint járadék erejéig ítélte megalapozottnak, és az alperes marasztalását erre az összegre szállította le.

Nagyobb lakás vásárlásának és átalakításának a költsége:

Ezen lakásvásárlási igény kapcsán abból kell kiindulni, hogy tulajdoni lap hiányában jelenleg nem állapítható meg, a felperes ellátására szolgáló lakás kinek a tulajdonában áll. A csatolt szándéknyilatkozat szerint viszont az I. rendű felperes édesanyja kívánja megvásárolni azt a nagyobb lakást, amelynek átalakításával azt az I. rendű felperes ellátására alkalmassá kívánják tenni. Mivel az új lakást sem az I. rendű felperes vásárolná meg, ezért a perben érvényesített költség sem az I. rendű felperesnél felmerülő költség, azt az I. rendű felperes saját nevében nem érvényesítheti. Erre figyelemmel ezen igényt el kellett utasítani. Megjegyzi az ítéltábla, hogy az alperes a fellebbezésében megalapozottan hivatkozott arra is, hogy a nagyobb lakás vásárlásával és átalakításával járó költségek még nem merültek fel - ezek a költségek még nem csökkentették az I. rendű felperes és édesanyjának vagyonát sem. Emiatt ezek a kiadások még nem vonhatók a Pp. 355. § (4) bekezdésében körülírt károk körébe. A kár bekövetkezésének hiányában pedig az alperes egyébként sem lenne kártérítés megfizetésére kötelezhető.

Megalapozottnak találta az ítéltábla az alperesnek a követelés összegével kapcsolatos kifogásait is. Nem bizonyított ugyanis, hogy az I. rendű felperes

méltányolható ellátási szükségleteinek kielégítését megfelelő módon biztosító lakóhely kizárólag a felperesek által megjelölt ingatlan megvásárlásával és átalakításával teremthető meg. Nem bizonyított az sem, hogy a felperesek által kalkulált átalakítások közül melyek állnak szoros oksági kapcsolatban az I. rendű felperes állapotából eredő ellátási szükségleteivel, és melyek azok, amelyeket más ok tesz szükségessé.

Amennyiben az I. rendű felperes részére külön vagy édesanyjával, testvérével, esetleg a II. rendű felperessel közösen lakás vásárlására sor kerül, akkor a jelen ügyben hozott döntés nem lesz akadálya - az eltérő tényállásra figyelemmel - az igény újbóli érvényesítésének.

Az I. rendű felperest megillető összegek:

1. Élelem feljavítás:	402.225 forint	4.650 forint járadék,
2. Kényszervásárlások:	540.944 forint	7.000 forint járadék,
3. Gyógyszerköltség:	920.843 forint	18.000 forint járadék,
4. Gyógyászati segédeszközök:	1.088.200 forint,	
5. Ápolás-gondozás:	5.299.000 forint	131.000 forint járadék,
6. Közlekedési többletköltség:	526.200 forint,	
7. Rehabilitáció:	3.697.611 forint	44.872 forint járadék,
8. Keresetveszteség:	9.743.040 forint	119.849 forint járadék,
9. Vízitdíj:	9.600 forint	
Összesen:	22.227.663 forint	325.371 forint.

A II. rendű felperes követelései

Látogatással felmerült költségek:

Az ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját abban a kérdésben, hogy a II. rendű felperes által látogatási költségként igényelt összeg - figyelemmel a II. rendű felperes sérüléseire, kórházban tartózkodásának tartamára, látogatásának gyakoriságára és az alperes által ezen a jogcímen teljesített 7.075 forintra is - nem tekinthető eltúlzottnak. Ezért az ítéltábla nem találta indokoltnak a látogatási költség megtérítése iránti kereset elutasítását, sem az ezen a jogcímen megítélt összeg csökkentését.

Közlekedési többletköltség:

Az alperes a fellebbezésében megalapozatlanul hivatkozott arra, hogy azokat a közlekedési költségeket, amelyek az I. rendű felperes számára szükséges árucikkek beszerzésével, az I. rendű felperes érdekében merülnek fel, az I. rendű felperes lenne jogosult érvényesíteni a saját jogán.

Az I. rendű felperes számára szükséges árucikkek beszerzésével felmerülő közlekedési költségeket ugyanis a II. rendű felperes viseli, az ezzel kapcsolatos kiadások a II. rendű felperes vagyonát csökkentik, a II. rendű felperesnek okoznak kárt. Ezért e károk megtérítése iránti követelésnek a II. rendű felperes a jogosultja, így a követelés perbeli érvényesítésére a II. rendű felperes jogosult.

Helytállóan hivatkozott azonban az alperes arra, hogy az I. rendű felperes részére történő beszerzések folytán felmerülő közlekedési költségek csak részben állnak okozati összefüggésben az I. rendű felperes balesetre visszavezethető egészségi állapotával. Egyrészt ezekre a beszerzésekre részben - élelmiszer, ruházat, személyes higiénia szolgáltató termékek - akkor is sor kerülne, ha a baleset nem következett volna be, másrészt pedig e beszerzések egy részéhez nem szükséges gépjármű igénybe vétele, így a beszerzés nem jár többletkiadással.

Az ítéltábla a rendelkezésre álló bizonyítékok - elsősorban az orvosszakértői vélemény és a tanúvallomások - alapján igazoltnak találta, hogy az I. rendű felperes részére szükséges árucikkek beszerzése az I. rendű felperes baleseti sérülésekből eredő egészségi állapota, valamint különleges ápolási és gondozási igénye miatt magasabb költséggel jár, mint amilyen költséggel e beszerzések a baleset elmaradása esetén járnának. A baleset bekövetkezésével okozati összefüggésbe hozható többletköltség havonkénti összegét az ítéltábla mérlegeléssel 5.000 forintban állapította meg.

Ennek alapján a 2006. január 1-jétől 2012. november 30-ig terjedő időre az alperes 83 X 5.000, összesen 415.000 forintot, a 2012. december 1-jétől havonta 5.000 forintot köteles megfizetni a II. rendű felperesnek.

Mentőautóval kapcsolatos költségek:

A használt mentőautó vásárlásának okszerűségét, a mentőautó vásárlásával kapcsolatban költség felmerülését és a felmerült költség összegét az alperes nem tette vitássá. Fellebbezésében arra hivatkozott, hogy a mentőautó megvásárlása kifejezetten az I. rendű felperes igényeit szolgálja, ezért a mentőautó megvásárlásával és üzemeltetésével felmerülő költségek megtérítése iránti igényt a II. felperes nem érvényesítheti.

A mentőautót a II. rendű felperes vásárolta és ő viselte az üzemben tartással együtt járó költségeket is. Ezért mind a mentőautó vételára, mind az üzemben tartással felmerülő kiadások a II. rendű felperes vagyonát csökkentették, e költségek viselése folytán a II. rendű felperesnek keletkezett kára. Ennek a kárnak a megtérítése iránti igényt a II. rendű felperes jogosult érvényesíteni.

Mindezek miatt az ítéltábla alaptalannak ítélte meg az alperesnek a mentőautóval kapcsolatos költségek megtérítése iránti kereseti kérelem elutasítására irányuló fellebbezési kérelmét.

Nem vagyoni kártérítés:

Az elsőfokú bíróság helyesen vette számba azokat a személyi hátrányokat, amelyeket a II. rendű felperes a balesettel okozati összefüggésben szenvedett el, és amely hátrányok megalapozzák a II. rendű felperes nem vagyoni kártérítés iránti követelését. Ezek közül meghatározóak a 20 % mértékű munkaképesség csökkenést okozó, baleseti eredetű maradandó testi sérülés, a pszichés károsodás, az erőfeszítést igénylő munkavégzés és az egyes munka- illetve szabadidős tevékenységekben való korlátozottság. Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte nem vagyoni kárként azt is, hogy a II. rendű felperes párkapcsolata az I. rendű felperessel a baleset következtében véglegesen megszűnt, a párkapcsolatra vonatkozó tervei megghiúsultak.

A Pp. 206. § (3) bekezdése szerint a bíróság a kártérítés vagy egyéb követelés összegét, ha a szakértői vélemény vagy más bizonyíték alapján meg nem állapítható, a per összes körülményeinek mérlegelésével belátása szerint határozza meg.

A nem vagyoni kártérítés összege szakértői vélemény vagy más bizonyíték alapján nem állapítható meg, ezért azt a bíróságnak mérlegeléssel kell megállapítania, mégpedig a károsultat ért nem vagyoni hátrányok jellegéhez, súlyosságához, időbeli kihatásaihoz igazodóan.

Az elsőfokú bíróság által a II. rendű felperes részére megállapított nem vagyoni kártérítés eltúlzott a II. rendű felperest ért nem vagyoni károk jellegéhez és súlyosságához képest, meghaladja a Pp. 206. § (3) bekezdése alapján okszerű mérlegeléssel megállapítható mértéket. Az ítéltábla álláspontja szerint a II. rendű felperes személyi hátrányainak hozzávetőleges kiküszöböléséhez a baleset időpontjában fennállt ár- és értékviszonyokra is figyelemmel 4.000.000 forint kártérítés szükséges és indokolt. Ebből az alperes 1.000.000 forintot teljesített, így további 3.000.000 forint megfizetésére köteles. Ezért az ítéltábla a II. rendű felperes nem vagyoni kártérítésének tőkeösszegét 3.000.000 forintra szállította le, az alperes kamatfizetési kötelezettségének mellőzését azonban nem találta indokoltnak.

A II. rendű felperest megillető összegek:

1. Látogatás költsége:	6.837 forint,	
2. Gondozás költsége:	8.000 forint,	
3 Közlekedési többletköltség:	415.000 forint	5.000 forint járadék,
4. Keresetveszteség:	73.020 forint,	
5. Mentőautóval kapcsolatos költségek:	985.617 forint,	
6. <u>Nem vagyoni kártérítés:</u>	<u>3.000.000 forint</u>	

Összesen: 4.488.474 forint 5.000 forint

A II. rendű felperes a fellebbezésében megalapozottan hivatkozott arra, hogy a keresetlevél benyújtásának időpontjában hatályos 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (Kmr.) 2. § (1) bekezdés h) pontja alapján az eljárásban a peres feleket vagyoni viszonyaikra tekintet nélkül költségmentesség (tárgyi költségmentesség) illeti meg. Ez a költségmentesség a Kmr. 3. § (1) bekezdése, valamint a Pp. 84. § (1) bekezdés a) és b) pontjai értelmében mentességet jelent az eljárási illeték és az eljárással felmerült költségek megfizetése alól. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróságnak nem volt jogi lehetősége arra, hogy a II. rendű felperest kereseti illeték és az állam által előlegezett szakértői díj megfizetésére kötelezze. Ezért az ítéltábla mentesítette a II. rendű felperest a kereseti illeték és az állam által előlegezett költség megfizetésének a kötelezettsége alól.

A perben a peres felek részlegesen lettek pernyertesek, illetve peresztesek.

A Pp. 81. § (1) bekezdése kimondja, hogy részleges pernyertesség esetében a bíróság a perköltség felől a pernyertesség arányának, valamint az egyes felek által előlegezett költségek összegének figyelembevételével határoz. Ha a pernyertesség és pereszteség aránya, valamint az előlegezett költségek összege között nincsen számottevő különbség, a bíróság akként rendelkezik, hogy mindegyik fél maga viseli a saját költségét.

A Pp. 81. § (2) bekezdése szerint, ha a per kártérítésre irányul, vagy egyéb olyan követelés iránt folyik, amelynek összegszerű megállapítása bírói mérlegeléstől függ, az ellenfelet akkor is kötelezni lehet a terhére megállapított marasztalási összegnek megfelelő perköltség megfizetésére, ha a bíróság a követelt összegnél kevesebbet ítélt ugyan meg, de a követelt összeg nem tekinthető nyilvánvalóan túlzottnak.

Az I. rendű felperes és az alperes viszonyában a Pp. 24. §-a szerint számításba vehető pertárgyérték 23.168.666 forint volt. Az I. rendű felperes 5.528.452 forint erejéig, 24 % mértékben, az alperes 17.640.214 forint erejéig, 76 % mértékben lett pernyertes. Ilyen arányok mellett az I. rendű felperes követelését nyilvánvalóan eltúlzottnak kellett tekinteni, ezért nem volt lehetőség a Pp. 81. § (2) bekezdésének alkalmazására. Emiatt az ítéltábla mentesítette az alperest az elsőfokú perköltség I. rendű felperes részére történő megfizetésének kötelezettsége alól, és a túlnyomó részben peresztes I. rendű felperest kötelezte elsőfokú perköltség megfizetésére az alperes javára.

A II. rendű felperes és az alperes viszonyában a pertárgyérték 5.509.702 forint volt. A II. rendű felperes 4.133.474 forint erejéig 75 % mértékben, az alperes 1.376.228 forint erejéig 25 % mértékben lett pernyertes, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján az alperes köteles perköltséget fizetni a II. rendű felperesnek. Erre figyelemmel az ítéltábla II. rendű felperest mentesítette az elsőfokú perköltség alperes részére történő megfizetésének kötelezettsége alól, és az alperest kötelezte elsőfokú perköltség megfizetésére a II. rendű felperes javára.

A Kmr. 3. § (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a 2. § (1) bekezdés h) pontja alá tartozó perekben a károkozót pervesztessége arányában kötelezni kell a tárgyi költségmentesség folytán le nem rótt eljárási illeték és állam által előlegezett költség megfizetésére.

Az ítélet tábla ennek a rendelkezésnek az alapján kötelezte az alperest a 900.000 forint kereseti illeték és a 629.322 forint állam által előlegezett költség alperes pervesztességével arányos részének a megfizetésére, míg a fennmaradó illetéket és állam által előlegezett költséget a Kmr. 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben, a rendelkező rész szerint megváltoztatta.

A másodfokú pertárgyérték az I. rendű felperes és az alperes viszonyában 21.509.260 forint volt. Az I. rendű felperes 4.024.864 forint erejéig, 19 % mértékben, az alperes 17.484.396 forint erejéig, 81 % mértékben lett pernyertes. Erre tekintettel kötelezte a Fővárosi Ítélet tábla a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján az I. rendű felperest másodfokú perköltség megfizetésére.

A II. rendű felperes és az alperes viszonyában a másodfokú pertárgyérték 4.292.454 forint volt. A II. rendű felperes 3.052.454 forint erejéig, 71 % mértékben, az alperes 1.240.000 forint erejéig, 29 % mértékben lett pernyertes. Erre figyelemmel kötelezte a Fővárosi Ítélet tábla a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján az alperest másodfokú perköltség megfizetésére.

A Fővárosi Ítélet tábla a Kmr. 3. § (4) bekezdése alapján kötelezte az alperest a 2.064.100 forint fellebbezési illeték alperes másodfokú pervesztességével arányos részének megfizetésére, míg a fennmaradó illetéket a Kmr. 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2013. november 7.

Világhyiné Dr. Böcskei Terézia
a tanács elnöke

Dr. Lente Sándor
György
előadó bíró

Dr. Senyei
bíró